

Σωρός ερειπίων η έρευνα. Η "μοιραία" κυβέρνηση πισωγουρίζει την Ελλάδα πριν από το 1960.

Λεωνίδας Καλλιβρετάκης (ιστορικός, διευθυντής ερευνών ΙΝΕ/ΕΙΕ)

Τα Νέα, Τρίτη 16 Ιουνίου 2009 [Τρίτη Άποψη]

Λέγεται ότι η "πατροκτονία" (πραγματική ή ιδεολογική) είναι προϋπόθεση για να χειραφετηθεί κάποιος στη ζωή. Στην περίπτωση του σημερινού Πρωθυπουργού, λόγω ιδιορρυθμίας της κληρονομιάς του, τη θέση του πατέρα παίρνει εξ ανάγκης ο "θείος". Η ψυχαναλυτική αυτή προσέγγιση θα μπορούσε να επιστρατευθεί επικουρικά, προκειμένου να ερμηνευθεί η απόφαση της κυβέρνησης Κώστα Καραμανλή να γκρεμίσει τα τρία πρωτοποριακά Ερευνητικά Κέντρα που είχε κάποτε οικοδομήσει η κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Πράγματι, η δημιουργία του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και του "Δημόκριτου" το 1958, καθώς και του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών το 1959, υπήρξαν τα αποφασιστικά βήματα που έβγαλαν την Ελλάδα από την ερευνητική έρημο και τη συνδέσαν με την παγκόσμια κοινότητα των επιστημονικών επιτευγμάτων και της αλματώδους εξέλιξης της ανθρώπινης γνώσης, κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα.

Έκτοτε και επί πενήντα χρόνια, υπό συνθήκες μόνιμης υποχρηματοδότησης από όλες τις κυβερνήσεις, οι Έλληνες ερευνητές (μαζί με τους πανεπιστημιακούς συναδέλφους τους) πασχίζουν με χιλιάδες ώρες απλήρωτης εθελοντικής εργασίας, προκειμένου να συμμετέχουν (συχνά με διακρίσεις) στη διαμόρφωση των διεθνών επιστημονικών εξελίξεων και στη μεταλαμπάδευσή τους στην ελληνική κοινωνία.

Αυτό τον λειπτό και περίπλοκο επιστημονικό ιστό, που με τόσο κόπο και χρόνο αναπτύχθηκε, με τα εργαστήρια που στήθηκαν κομμάτι-κομμάτι, με τις διεθνείς συνεργασίες και χρηματοδοτήσεις που επετεύχθησαν μέσα από μια βαθμιαία κατάκτηση της εμπιστοσύνης και της αναγνώρισης, αυτόν λοιπόν τον ιστό αποφάσισε να κουρελιάσει μέσα σε ένα βράδυ η κυβέρνηση, με ένα δελτίο Τύπου του υπουργείου Ανάπτυξης στις 3 Ιουνίου 2009, παραμονές των ευρωεκλογών.

- Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), το οποίο δραστηριοποιείται στους τομείς της Κοινωνιολογίας και της Κοινωνικής Πολιτικής ("κοινωνική πολιτική; τι είναι αυτό;"), υφίσταται το κύριο κτύπημα της κυβερνητικής μανίας: Διαλύεται τελείως και οι ερευνητές του στέλνονται πακέτο στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (εκεί δηλαδή όπου οι υπάρχοντες ερευνητές κάθονται ήδη ο ένας πάνω στον άλλον, ελλείψει χώρου).

- Το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ) είναι το μόνο ελληνικό ερευνητικό κέντρο που διαθέτει διεπιστημονικότητα, καθώς δραστηριοποιείται τόσο στις ανθρωπιστικές επιστήμες (Αρχαία, Βυζαντινή και Νεοελληνική Ιστορία) όσο και στις θετικές (Βιολογία, Βιοτεχνολογία, Χημεία), με μια πανεπιστημονική βιβλιοθήκη από τις σημαντικότερες στην Ευρώπη (που εξυπηρετεί χιλιάδες φοιτητές κάθε χρόνο) και ένα Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (το ΕΚΤ, που παρέχει μοναδικές εθνικές υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης και υποστήριξης). Και στο ΕΙΕ το κτύπημα είναι καίριο: του αφαιρούνται

τα τρία Ινστιτούτα Θετικών Επιστημών, που διατάσσονται να μαζέψουν τα εργαστήριά τους και τους χιλιάδες τόμους από τα ράφια της επιστημονικής βιβλιοθήκης που τους αναλογούν, και να μετακομίσουν, το μεν ένα στον Δημόκριτο και τα άλλα δύο στο Κέντρο Φλέμινγκ της Βάρης. Ταυτόχρονα διώκεται και το ΕΚΤ, προκειμένου να προικοδοτηθεί ένα νεοϊδρυθέν κέντρο, ονόματι "Αθηνά".

• Ο Δημόκριτος, που δραστηριοποιείται στους τομείς της πυρηνικής τεχνολογίας, της νανοτεχνολογίας, της ακτινοπροστασίας, του ελέγχου των περιβαλλοντικών ρύπων, της βιοτεχνολογίας, της τηλεϊατρικής κ.ά., δέχεται επίσης αλλεπάλληλα κτυπήματα: δύο Ινστιτούτα αμπαλάρουν τα πράγματά τους για τη Βάρη και το "Αθηνά", ενώ άλλα πέντε διαλύονται, συγχωνευόμενα ποικιλοτρόπως μεταξύ τους.

Μένει κανείς άφωνος από το θράσος του πραξικοπήματος, που μετατρέπει την ερευνητική κοινότητα της χώρας σε ένα σωρό ερειπίων. Πεδία έρευνας καταργούνται ως άχρηστα με υπουργική απόφαση (!), Ινστιτούτα κλείνουν, διεθνείς συνεργασίες και χρηματοδοτήσεις μένουν μετέωρες, εργαστήρια ξεστήνονται, βιβλιοθήκες διαλύονται. Και (το χειρότερο) όλα αυτά γίνονται χωρίς να έχει υπάρξει καμία στοιχειώδης μελέτη (κατά παράβαση των νόμων που το απαιτούν) για την επιστημονική αναγκαιότητα, την οργανωτική βιωσιμότητα, ούτε καν τις οικονομικές επιπτώσεις οιασδήποτε από αυτές τις ενέργειες.

Αντ' αυτού ψεύδη επί ψευδών επιστρατεύονται για να εντυπωσιάσουν την κοινή γνώμη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο αήθης ισχυρισμός ότι θα προκύψουν οικονομίες διότι "μειώνεται ο αριθμός των μελών των διοικητικών συμβουλίων από 192 σε 66". Και αποκρύπτεται ότι ΚΑΝΕΝΑ μέλος Δ.Σ. ερευνητικού φορέα δεν πληρώθηκε ποτέ ΟΥΤΕ ΕΝΑ ΕΥΡΩ για τη συμμετοχή του (κρίνουν φαίνεται εξ' ιδίων τα αλλότρια).

Εγκληματική προχειρότητα και τυχάρπαστος ερασιτεχνισμός; Πνευματική αδυναμία κατανόησης των περίπλοκων διαδικασιών μέσα από τις οποίες παράγεται η ανθρώπινη γνώση; Απλός καιροσκοπισμός για να δείξουν στους "Κουτόφραγκους" των Βρυξελλών ότι κάνουν οικονομίες; Ευκαιρία να δημιουργηθούν κενά για να τα γεμίσουν με τους ανθρώπους "τους"; Το πιθανότερο: όλα τα παραπάνω μαζί.

Και στον τομέα της επιστημονικής έρευνας, η "μοιραία" αυτή κυβέρνηση πιασμένη ολοταχώς την Ελλάδα στις δεκαετίες πριν από το 1960, τότε που οι Έλληνες επιστήμονες δραπέτευαν απελπισμένοι στο εξωτερικό, ενώ η "Ψωροκώσταйна" παρακολουθούσε έκθαμβη τα διεθνή επιστημονικά επιτεύγματα που αδυνατούσε να παραγάγει και να κατανοήσει.

Οι περιπλανήσεις του Ελπίνορα

Υπεροψίαν και μέθη θα είχε ο Δαρειός